

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain 27 ja 49 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Kotoutumisen edistämisestä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ilman huoltajaa oleva lapsi tai nuori, jolle on myönnetty oleskelulupa hänen haettuaan Suomessa alaikäisenä kansainvälistä suojelua tai joka on otettu Suomeen pakolaiskiintiössä, voi olla tukitoimenpiteiden piirissä nykyisen 21 vuoden yläikärajan sijaan siihen asti, kunnes hän täyttää 25 vuotta.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lakia kotoutumisen edistämisestä siten, että kunnalle korvataan ilman huoltajaa olevan alaikäisen sijoittamisesta perheryhmäkotiin tai muuhun asuinyksikköön sekä perhehoidosta, asumisen tukipalveluista ja muista lastensuojelun palveluihin rinnastettavista toimenpiteistä kunnalle aiheutuneet kustannukset siltä ajalta, kunnes nuori täyttää 25 vuotta. Nykyisin tuo ikäraja on 21 vuotta.

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian, kuitenkin aikaisintaan, kun vuoden 2020 neljäs lisätalousarvio on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta.....	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	3
3 Tavoitteet	4
4 Ehdotukset	4
4.1 Ilman huoltajaa maassa asuvien lasten ja nuorten tuen yläikäraja	4
4.2 Korvaus erityiskustannuksista.....	4
5 Esityksen vaikutukset	4
5.1 Vaikutukset lapsiin ja nuoriin	4
5.2 Vaikutukset viranomaistoimintaan.....	6
5.3 Taloudelliset vaikutukset	6
6 Muut toteuttamisvaihtoehdot	7
7 Asian valmistelu ja lausuntopalaute	8
8 Voimaantulo	8
9 Suhde talousarvioesitykseen	8
10 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys	8
LAKIEHDOTUS	10
Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain 27 ja 49 §:n muuttamisesta.....	10
LIITE	12
RINNAKKAISTEKSTI.....	12
Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain 27 ja 49 §:n muuttamisesta.....	12

PERUSTELUT

1 Asian tausta

Eduskunta hyväksyi 18.3.2019 lakialoitteeseen [LA 86/2018 vp](#) sisältyvän lakiehdotuksen. Aloitteessa ehdotettiin lastensuojelulakia (417/2007) muutettavaksi siten, että kunnan velvollisuus lastensuojelun jälkihuollon järjestämiseen päättyy viimeistään, kun nuori täyttää 25 vuotta, tai viiden vuoden kuluttua siitä, kun lapsi on ollut kodin ulkopuolisen sijoituksen päättymisen jälkeen viimeksi lastensuojelun asiakkaana. Lastensuojelun jälkihuollon päättymisen ikäraja oli tuolloin 21 vuotta. Lastensuojelulain muutos tuli voimaan 1.1.2020.

Muutos ei koske kotoutumisen edistämisestä annetun lain ([1386/2010](#), jäljempänä *kotoutumislaki*) nojalla jälkihuoltoa saavia nuoria.

2 Nykytila ja sen arviointi

Kotoutumislain 26 §:n mukaan kotoutumista edistävinä ja tukevinä toimenpiteinä ja palveluina voidaan järjestää esimerkiksi alaikäisenä ilman huoltajaa saapuneen ja oleskeluluvan saaneen lastensuojelun jälkihuollon toimenpiteitä ja palveluja.

Lain 27 §:n mukaan ilman huoltajaa oleva lapsi tai nuori, jolle on myönnetty oleskelulupa hänen haettuaan Suomessa alaikäisenä kansainvälistä suojelua, voi olla tukitoimenpiteiden piirissä, kunnes hän täyttää 21 vuotta tai kunnes hänellä on huoltaja Suomessa. Pykälä ei takaa nuorelle subjektiivista oikeutta tukeen, sillä pykälän mukaan nuori *voi* olla tukitoimenpiteiden piirissä tuen yläikärajaan saakka tai kunnes nuorella on huoltaja Suomessa. Tuen edellytyksenä on, että kunta on arvioinut nuoren olevan tuen tarpeessa.

Lain 49 §:n mukaan kunnalle korvataan ilman huoltajaa olevan alaikäisen sijoittamisesta 28 §:n mukaiseen perheryhmäkotiin tai muuhun asuinyksikköön sekä perhehoidosta, asumisen tukipalveluista ja muista lastensuojelun palveluihin rinnastettavista toimenpiteistä kunnalle aiheutuneet kustannukset siihen saakka, kunnes nuori täyttää 21 vuotta.

Jälkihuollolla tarkoitetaan kokonaisvaltaista tukea nuorelle. Sen tarkoituksena on auttaa aikuis-tuvaa nuorta saavuttamaan riittävät valmiudet itsenäisen elämän aloittamiselle. Kotoutumislain perusteella kunnat voivat tarjota lastensuojelulain jälkihuoltoon rinnastettavia tukipalveluja ilman huoltajaa maassa oleskelevalle, turvapaikanhakijana tulleelle nuorelle tämän täysi-ikäistytessä. Valtio maksaa kunnille näiden järjestämästä jälkihuollosta korvauksia siihen saakka, kunnes nuori täyttää 21 vuotta.

Kattavia tilastoja siitä, mitä palveluja kotoutumislain mukaisena jälkihuoltona järjestetään, ei ole saatavissa. Aiheesta vuonna 2019 laaditun selvityksen¹ mukaan jälkihuollon järjestämistävat, sisältö ja kustannukset vaihtelevat kunnittain. Jälkihuolto voidaan toteuttaa kunnan omana toimintana tai ostettuna palveluntarjoajilta, ja se kattaa usein perhetyöntekijän, sosiaalityöntekijän tai sosiaaliohjaajan työpanoksen. Palveluiden taajuus vaihtelee ja palvelu voi kattaa muutamia tapaamisia viikossa tai runsaampaa, viikoittain tarjottavaa tukea. Nuoren saaman tuen

¹ Lepola Outi (2019). ”Kriisituesta kuntosalikorttiin, Yksintulleiden nuorten jälkihuolto kunnissa” Turku: Siirtolaisuusinstituutti. (https://siirtolaisuusinstituutti.fi/wp-content/uploads/2019/12/r2_lepola.pdf)

laajuuteen ja sisältöön vaikuttavat ensisijaisesti nuoren yksilöllinen tuen tarve, arjessa selviämisen taidot sekä psyykkinen ja fyysinen terveys. Moniammatillisesti tehty palvelutarpeen arviointi on tuen suunnittelun pohjana.

Jälkihuollossa tuetaan nuorta itsenäisessä asumisessa ja häntä ohjataan koulutukseen ja työelämään, harrastuksiin ja vapaa-ajan toimintaan. Lisäksi jälkihuollossa harjoitellaan virallisten asioiden hoitamista ja nuorille annetaan tukea psyykkisestä ja fyysisestä terveydestä huolehtimiseen. Nuorta tuetaan myös elämänhallinnassa, kotoutumisessa, lupa-asioissa ja yhteydenpidossa perheeseen.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on, että ilman huoltajaa Suomessa oleva lapsi tai nuori, jolle on myönnetty oleskelulupa hänen haettuaan Suomessa alaikäisenä kansainvälistä suojelua, on täysi-ikäistyttyään yhdenvertaisessa asemassa verrattuna lastensuojelun jälkihuollon piirissä oleviin nuoriin.

4 Ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan jälkihuollon ikäraja nostettavaksi 21 vuodesta 25 vuoteen.

4.1 Ilman huoltajaa maassa asuvien lasten ja nuorten tuen yläikäraja

Kotoutumislakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lain mukaisen jälkihuollon piirissä olevat nuoret olisivat yhdenvertaisessa asemassa verrattuna lastensuojelulain jälkihuollon piirissä oleviin nuoriin.

4.2 Korvaus erityiskustannuksista

Voimassa olevan kotoutumislain mukaan kunnalle korvataan ilman huoltajaa olevan alaikäisen sijoittamisesta perheryhmäkotiin tai muuhun asuinyksikköön sekä perhehoidosta, asumisen tukipalveluista ja muista lastensuojelun palveluihin rinnastettavista toimenpiteistä kunnalle aiheutuneet kustannukset siihen saakka, kunnes nuori täyttää 21 vuotta.

Jotta kunnille ei aiheudu lisäkustannuksia kotoutumislain mukaisen jälkihuollon yläikärajan nostamisesta, kotoutumislakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kustannukset korvataan kunnille siihen saakka, kunnes nuori täyttää 25 vuotta.

5 Esityksen vaikutukset

5.1 Vaikutukset lapsiin ja nuoriin

Suomeen on saapunut vuosittain joitain satoja turvapaikkaa hakevia lapsia ilman huoltajaa. Vuonna 2015 määrä oli poikkeuksellisen suuri, yli 3 000.

Suomeen ilman huoltajaa tulleet alaikäiset turvapaikanhakijat 2015-2020:

2015	2016	2017	2018	2019	01/2020

3 017 (sis. 3 sisäistä siirtoa)	380 (sis. 88 sisäistä siirtoa)	179 (sis. 37 sisäistä siirtoa)	112 (sis. 3 uusintahakemusta ja 1 sisäinen siirto)	102	8
---------------------------------	--------------------------------	--------------------------------	--	-----	---

Sisäministeriö laatii muiden ministeriöiden kanssa yhteistyössä julkisen talouden suunnitelman ja valtion talousarvion valmistelua varten arvioita maahan tulevien turvapaikanhakijoiden määrästä. Sisäministeriö on 18.2.2020 arvioinut, että vuosina 2020–2023 maahan saapuisi vuosittain 120–200 alaikäistä turvapaikanhakijaa ilman huoltajaa. Näiden lisäksi Euroopan unionin sisäisten siirtojen mekanismin kautta saattaa saapua ilman huoltajaa olevia alaikäisiä.

Perheryhmäkodeissa asuu vuoden 2020 alussa yhteensä n. 150 alaikäistä. He ovat pääosin 15–17 vuotiaita.

Maahan viime vuosina saapuneiden nuorten määrän sekä sisäministeriön maahanmuutto-oletamien perusteella voidaan arvioida, että vuosittain jälkihuollon piiriin tulisi pääsääntöisesti enintään 180 nuorta. Jälkihuollon ikärajan nosto 25 ikävuoteen pidentäisi siten vuosittain noin 180 täysi-ikäisen nuoren mahdollisuutta jälkihuoltoon neljällä vuodella.

Tällä hetkellä kotoutumislain mukaisen jälkihuollon piirissä on kuitenkin edellä mainittua suurempi määrä nuoria, koska vuosina 2015–2017 alaikäisenä oleskeluluvan saaneista, ilman huoltajaa tulleista turvapaikanhakijoista suuri osa on vielä vuonna 2019 ollut alle 21-vuotiaita eli ikänsä puolesta jälkihuollon piirissä. Näin ollen jälkihuollon piirissä arvioidaan tällä hetkellä olevan hieman alle 2 000 nuorta. Nyt ehdotettu kotoutumislain muutos koskisi myös tätä vuonna 2015 saapunutta, suurempaa ilman huoltajaa tulleiden ryhmää.

Turvapaikanhakijoina ilman huoltajaa maahan tulleet alaikäiset ovat erityisen haavoittuvassa asemassa. Useat tutkimukset ovat osoittaneet, että perheestä erossa ololla on vakavia vaikutuksia heidän hyvinvointiinsa. Myös turvapaikkaprosessin aiheuttama epävarmuus vaikuttaa mielen terveyteen kielteisesti. Ilman huoltajaa tulleiden hyvinvointiin vaikuttavat myös lähtömaan ja matkan aikaiset kokemukset. Toipuminen vaatii turvallisia olosuhteita ja pysyvyyttä. Nuoret tarvitsevat tukea paitsi traumojen käsittelyyn myös kotoutumiseensa ja uudessa yhteiskunnassa toimimiseen sekä itsenäistymisen harjoitteluun. Kotoutumisen alkuvaiheessa nuorilla ei usein ole vielä voimavaroja traumojen käsittelyyn, vaan he keskittyvät kielen oppimiseen ja uuteen yhteiskuntaan sopeutumiseen. Traumojen käsittely alkaa vasta, kun tilanne on jossain määrin vakaa.

Kotoutumislain mukaisen jälkihuollon piirissä olevien nuorten sosiaalinen verkosto koostuu pääasiassa samassa tilanteessa olevista nuorista. Aikuisten tarjoama sosiaalinen tuki on vähäistä, pääasiassa viranomaisilta saatua.

Edellä mainituista syistä ilman huoltajaa maassa olevat alaikäiset ovat vaarassa syrjäytyä jälkihuollon toimenpiteiden päättyessä. Nuoret tarvitsevat aikuisuuden kynnyksellä tehostettua tukea itsenäisen elämän aloittamiseen.

Jälkihuollon ikärajan nosto 25 vuoteen loisi nuorten arkeen pysyvyyttä ja mahdollistaisi sen, että tuttu jälkihuollon työntekijä voisi motivoida ja tukea nuorta kotoutumisessa ja ongelmien käsittelyssä.

Arvioiden mukaan 30-40 % nuorista hyötyisi paljon jälkihuoltoian jatkamisesta 25-vuotiaaksi saakka. Nämä nuoret saisivat tarvittaessa jälkihuoltona tukea asumiseen, taloudenhallintaan, koulutukseen, sosiaaliseen ja psyykkiseen toimintakykyyn, terveydenhuoltoon ja toimeentuloon sekä oleskelulupa-asioihin liittyvissä kysymyksissä. Nuoria tuetaan oppimaan asioiden itsestä hoitoa, joten tuen tarve vähenee ajan myötä.

5.2 Vaikutukset viranomaistoimintaan

Kun nuoren mahdollisuus saada jälkihuoltoa nousisi 21 ikävuodesta 25 ikävuoteen, 20-vuotiaiden mahdollisuus jälkihuoltoon ja kuntien mahdollisuus järjestää jälkihuoltoa jatkuisi enimmillään neljä lisävuotta. Jotta kunnille ei aiheudu lisäkustannuksia kotoutumislain mukaisen jälkihuollon yläikärajan nostamisesta, kotoutumislakia muutettaisiin siten, että kustannukset korvataan kunnille siihen saakka, kunnes nuori täyttää 25 vuotta.

Muutoksella olisi hieman vaikutuksia elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskusten toimintaan, sillä ne joutuisivat laatimaan uudet jälkihuoltoa koskevat sopimukset kuntien kanssa.

Muutoksella olisi vaikutuksia kuntien toimintaan niissä tilanteissa, kun kunnissa olisi jälkihuollon tarpeessa olevia 21-24-vuotiaita nuoria. Vaikutuksia voisi olla esimerkiksi jälkihuollon sosiaalityöntekijä- tai sosiaaliohjaajatarpeeseen.

Toisaalta muutoksen myötä kuntien resursseja voi vapautua muissa toiminnoissa. Nykyisellään ne nuoret jotka edelleen tarvitsevat tukea täytettyään 21 vuotta, ohjautuvat muun muassa kunnan aikuissosiaalityön, mielenterveyspalveluiden tai opiskelijahuollon piiriin. Jos jälkihuollon yläikäraja nousee, työntekijäresursseja säästyy kunnan muista palveluista.

5.3 Taloudelliset vaikutukset

Kotoutumislain (1386/2010) 49 §:n mukaan kunnalle korvataan ilman huoltajaa olevan alaikäisen sijoittamisesta perheryhmäkotiin tai muuhun asuinyksikköön sekä perhehoidosta, asumisen tukipalveluista ja muista lastensuojelun palveluihin rinnastettavista toimenpiteistä kunnalle aiheutuneet kustannukset siihen saakka, kunnes nuori täyttää 21 vuotta. Pykälän mukaan korvaamisen edellytyksenä on lisäksi, että siitä on erikseen sovittu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja kunnan kesken. Kustannukset korvataan enintään kymmeneltä vuodelta.

Korvauksia voidaan maksaa siihen asti, kunnes ilman huoltajaa maahan saapunut nuori täyttää 21 vuotta, ja muutoksen jälkeen korvauksia voitaisiin maksaa kunnille siihen saakka, kunnes nuori täyttää 25 vuotta. Korvausta ei kuitenkaan maksettaisi automaattisesti tiettyyn ikävuoteen saakka, vaan todellisen ja todennetun tukitoimien tarpeen perusteella.

Vuonna 2019 kunnat laskuttivat valtiolta 4,4 miljoonaa euroa kotoutumislain mukaisia jälkihuollon kustannuksia. Lisäksi vuonna 2019 tukiasumisyksiköiden osuus oli noin 4,3 miljoonaa euroa ja kustannukset yhteensä noin 8,7 miljoonaa euroa. Kustannuksia ei ole mahdollista arvioida täsmällisesti, sillä joissakin kunnissa jälkihuollon kustannukset on sisällytetty laajempiin ilman huoltajaa tulleiden lasten ja nuorten palveluita koskeviin sopimuksiin. Kunnat voivat myös laskuttaa kustannuksia kaksi vuotta jälkikäteen, joten kaikki yllä mainitut kustannukset eivät välttämättä kohdistu vuoteen 2019.

Jälkihuollon kustannukset vaihtelevat kunnasta toiseen. Sosiaali- ja terveysministeriö on arvioinut lastensuojelulain mukaisen jälkihuollon kustannusten olevan 4 348 euroa nuorelta vuodessa (HE 71/2019 vp).

Ilman huoltajaa tulleiden alaikäisten jälkihuoltoa järjestetään laajemmassa mittakaavassa erityisesti pääkaupunkiseudulla, Pirkanmaalla sekä Oulun seudulla. Palveluntuottajan kustannukset Uudellamaalla vaihtelevat 2 000-6 000 euron välillä nuorelta vuodessa (keskimäärin noin 4 100 euroa). Helsingin kaupungin jälkihuollon piirissä olevien nuorten kustannukset olivat keskimäärin 2 721 euroa nuorelta vuodessa. Pirkanmaalla kustannukset ovat keskimäärin 5 100 euroa nuorelta vuodessa.

Oulussa kaikki asiakkaat ovat kotoutumislain mukaisen jälkihuollon piirissä siihen saakka, kunnes nuoret täyttävät 21 vuotta. Tuen tarve ja kustannukset kuitenkin vähenevät iän myötä. Oulussa 18-19-vuotiaiden asumisen ohjauksen kustannus on 2 500 euroa nuorelta vuodessa, 19-20 vuotiaiden asumisen ohjaus 1700 euroa nuorelta vuodessa ja 20-21 vuotiaiden asumisen ohjaus 850 euroa nuorelta vuodessa. Oulussa on arvioitu, että noin kolmasosa nuorista hyötyisi tuestä sen jälkeen, kun he täyttävät 21 vuotta. Mikäli kotoutumislain mukainen jälkihuolto ei näiden asiakkaiden osalta jatkuisi, tarjottaisiin asiakkaille tukea aikuissosiaalityöstä.

Suurin jälkihuollon kustannuserä ovat yleensä sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien palkkamenot. Palkkakustannusten lisäksi menoja aiheutuu mm. harkinnanvaraisesta tai täydentävästä toimeentulotuesta, palvelujen ostoista sekä tulkkauspalveluista.

Kun nuoren oikeus jälkihuoltoon nousee 21 ikävuodesta 25 ikävuoteen, 20-vuotiaiden jälkihuolto-oikeus jatkuu neljä vuotta. Jälkihuollettavia 18-20-vuotiaita arvioidaan olevan tällä hetkellä 2 000. Ikäjakautumista voidaan arvioida olevan melko tasainen siten, että kolmannes jälkihuollettavista on 18-vuotiaita, kolmannes 19-vuotiaita ja kolmannes 20-vuotiaita. Mikäli arvioidaan, että nykyisistä jälkihuollettavista kolmannes eli noin 650 nuorta täyttäisi 21 vuotta ja heidän jälkihuollon palvelunsa jatkuisivat nykyisellään, lisäkustannus olisi ensimmäisenä vuonna enimmillään noin 2,6 miljoonaa euroa (4 100 euroa x 650 nuorta). Tuen jatkuessa useita ikävuosia ja kustannusten kumuloituessa on seuraavien vuosien kustannusten lisäys enimmillään 5 miljoonaa euroa vuodessa. Jälkihuollon palvelujen tarve ja intensiteetti ja sitä myöten kustannukset kuitenkin vähenevät huomattavasti nuoren iän myötä, joten lisäkustannus on arviolta alle edellä mainitun 5 miljoonan euron.

Kustannuksia voi tulla korvattaviksi vasta muutosten voimaantulon jälkeiseltä ajalta. Edellytyksenä olisi kotoutumislain 49 §:n 2 momentin mukaisesti se, että korvaamisesta on erikseen sovittu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja kunnan kesken.

Kun valtaosa vuonna 2015 saapuneista nuorista on ohittanut jälkihuollon tarpeen, tulevat jälkihuollon kustannukset laskemaan sillä oletuksella, että yksin ilman huoltajaa tulleiden määrä pysyy nykyisellä tasolla.

Jälkihuollon nostamisen ansiosta ilman huoltajaa tulleiden nuorten mahdollisuudet kotoutua, kouluttautua sekä työllistyä paranevat merkittävästi. Parempi työllistyminen ja vähäisempi tuen tarve jälkihuollon päätyttyä tuo myös kustannussäästöjä yhteiskunnalle.

Muutos merkitsee valtion korvaamien jälkihuollon kustannusten nousua, mutta samanaikaisesti kuntien aikuissosiaalityön kustannukset voivat laskea.

6 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Muutos olisi mahdollista toteuttaa myös niin, että alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden turvapaikkaa hakeneiden ja oleskeluluvan saaneiden lasten tuki järjestettäisiin lastensuojelulain, ei kotoutumislain, nojalla jolloin nuoret olisivat täysi-ikäistyttyään lastensuojelun jälkihuollon piirissä.

Koska ilman huoltajaa tulleiden alaikäisten osalta lastensuojelun kriteerit eivät kuitenkaan aina täyty, on tämän ryhmän tuki haluttu järjestää kotoutumislain nojalla. Muutos kotoutumislakiin on siksi välttämätön.

7 Asian valmistelu ja lausuntopalaute

Esitys on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä.

Valmistelun aikana on kuultu sosiaali- ja terveysministeriötä, KEHA-keskusta ja ELY-keskuksia.

Esitys oli lausuntokierroksella 9. - 29.4.2020. Kotoutumislain muutosesityksestä annettiin yhteensä 13 lausuntoa. Kaikissa lausunnoissa kannatettiin ehdotusta jälkihuollon ikärajan nostamista. Lausunnoissa katsottiin muutoksen lisäävän ilman huoltajaa maassa olevien nuorten yhdenvertaisuutta suhteessa lastensuojelun asiakkaisiin.

Sosiaali- ja terveysministeriö ja Suomen Kuntaliitto esittivät lausunnoissaan lisätäsmennyksiä kotoutumislain jälkihuoltoa koskeviin pykäliin. Työ- ja elinkeinoministeriö ottaa kantaa näihin täsmennyksesiin valmistelemassaan kotouttamisen selonteossa, jonka ministeriö antaa eduskunnalle vuoden 2020 loppuun mennessä. Selonteossa huomioidaan kokonaisvaltaisemmin ilman huoltajaa tulleiden lasten ja nuorten palvelut ja niiden kehittämistarpeet. Kotoutumislaki uudistetaan selonteon käsittelyn pohjalta.

Asia on käsitelty kunnallistalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa 14.4.2020.

8 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian, kuitenkin aikaisintaan, kun vuoden 2020 neljäs lisätalousarvio on hyväksytty ja vahvistettu.

9 Suhde talousarvioesitykseen

Esitys liittyy vuoden 2020 neljänteen lisätalousarvioesitykseen. Ehdotus liittyy määrärahamomentin 32.50.30 Valtion korvaukset kotouttamisesta (arviomääräraha) päätösosaan. Muutoksen arvioitu kustannus on 2,6 miljoonaa euroa vuonna 2021 ja 5 miljoonaa euroa vuosina 2022-2024.

10 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Ehdotus on merkityksellinen perustuslain 6 §:ssä säädetyn perusoikeuden, yhdenvertaisuuden, kannalta. Kuten edellä jaksossa 1 on kuvattu, voimassa oleva sääntely lähtee lastensuojelulain osalta jälkihuollon 25 vuoden yläikärajasta, kun taas kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa säädetään nykyisellään 21 vuoden yläikärajasta. Ehdotetulla lakimuutoksella on tarkoitus asettaa toisiinsa nähden vastaavan kaltaisissa mutta eri lakien soveltamisalaan kuuluvissa tilanteissa olevat nuoret yhdenvertaiseen asemaan toisiinsa nähden. Tämän arvioidaan olevan perustuslaissa turvatun ihmisten yhdenvertaisuuden kannalta aiheellista.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

kotoutumisen edistämisestä annetun lain 27 ja 49 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 27 § ja 49 §:n 1 momentti seuraavasti:

27 §

Ilman huoltajaa maassa asuvien lasten ja nuorten tuki

Ilman huoltajaa olevan lapsen tai nuoren, jolle on myönnetty oleskelulupa hänen haettuaan Suomessa alaikäisenä kansainvälistä suojelua tai joka on otettu Suomeen ulkomaalaislain 90 §:ssä tarkoitetussa pakolaiskiintiössä, hoiva, huolenpito ja kasvatus järjestetään perheryhmäkodissa tai tuetun perhesijoituksen avulla taikka muuten tarkoituksenmukaisella tavalla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu lapsi tai nuori voi olla tukitoimenpiteiden piirissä, kunnes hän täyttää 25 vuotta tai kunnes hänellä on huoltaja Suomessa.

49 §

Korvaus erityiskustannuksista

Kunnalle korvataan 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen henkilöiden osalta:

1) ilman huoltajaa olevan alaikäisen sijoittamisesta 28 §:n mukaiseen perheryhmäkotiin tai muuhun asuinyksikköön sekä perhehoidosta, asumisen tukipalveluista ja muista lastensuojelun palveluihin rinnastettavista toimenpiteistä kunnalle aiheutuneet kustannukset siihen saakka, kunnes nuori täyttää 25 vuotta;

2) vamman tai sairauden edellyttämän pitkäaikaisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä kunnalle aiheutuneet huomattavat kustannukset, jos henkilö on ollut huollon tai hoidon tarpeessa Suomeen saapuessaan;

3) erityisistä syistä muut kunnalle aiheutuneet kustannukset.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 28.5.2020

Pääministeri

Sanna Marin

HE 79/2020 vp

Työministeri Tuula Haatainen

Laki

kotoutumisen edistämisestä annetun lain 27 ja 49 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 27 § ja 49 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

27 §

Ilman huoltajaa maassa asuvien lasten ja nuorten tuki

Ilman huoltajaa olevan lapsen tai nuoren, jolle on myönnetty oleskelulupa hänen haettuun Suomessa alaikäisenä kansainvälistä suojelua tai joka on otettu Suomeen ulkomaalaislain 90 §:ssä tarkoitetussa pakolaiskiintiössä, hoiva, huolenpito ja kasvatus järjestetään perheryhmäkodissa tai tuetun perhesijoituksen avulla taikka muuten tarkoituksenmukaisella tavalla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu lapsi tai nuori voi olla tukitoimenpiteiden piirissä kunnes hän täyttää 21 vuotta tai kunnes hänellä on huoltaja Suomessa.

49 §

Korvaus erityiskustannuksista

Kunnalle korvataan 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen henkilöiden osalta:

1) ilman huoltajaa olevan alaikäisen sijoittamisesta 28 §:n mukaiseen perheryhmäkotiin tai muuhun asuinyksikköön sekä perhehoidosta, asumisen tukipalveluista ja muista lastensuojelun palveluihin rinnastettavista toimenpiteistä kunnalle aiheutuneet kustannukset siihen saakka kunnes nuori täyttää 21 vuotta;

Ehdotus

27 §

Ilman huoltajaa maassa asuvien lasten ja nuorten tuki

Ilman huoltajaa olevan lapsen tai nuoren, jolle on myönnetty oleskelulupa hänen haettuun Suomessa alaikäisenä kansainvälistä suojelua tai joka on otettu Suomeen ulkomaalaislain 90 §:ssä tarkoitetussa pakolaiskiintiössä, hoiva, huolenpito ja kasvatus järjestetään perheryhmäkodissa tai tuetun perhesijoituksen avulla taikka muuten tarkoituksenmukaisella tavalla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu lapsi tai nuori voi olla tukitoimenpiteiden piirissä, kunnes hän täyttää 25 vuotta tai kunnes hänellä on huoltaja Suomessa.

49 §

Korvaus erityiskustannuksista

Kunnalle korvataan 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen henkilöiden osalta:

1) ilman huoltajaa olevan alaikäisen sijoittamisesta 28 §:n mukaiseen perheryhmäkotiin tai muuhun asuinyksikköön sekä perhehoidosta, asumisen tukipalveluista ja muista lastensuojelun palveluihin rinnastettavista toimenpiteistä kunnalle aiheutuneet kustannukset siihen saakka, kunnes nuori täyttää 25 vuotta;

Voimassa oleva laki

2) vamman tai sairauden edellyttämän pitkäaikaisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä kunnalle aiheutuneet huomattavat kustannukset, jos henkilö on ollut huollon tai hoidon tarpeessa Suomeen saapuessaan;

3) erityisistä syistä muut kunnalle aiheutuneet kustannukset.

Ehdotus

2) vamman tai sairauden edellyttämän pitkäaikaisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä kunnalle aiheutuneet huomattavat kustannukset, jos henkilö on ollut huollon tai hoidon tarpeessa Suomeen saapuessaan;

3) erityisistä syistä muut kunnalle aiheutuneet kustannukset.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
